

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

Teze diplomové práce

Využití Business Intelligence

v soukromém a veřejném sektoru

Application of Business Intelligence

in Private and Public Sector

Bc. Lukáš Todorov

© 2016 ČZU v Praze

1 Souhrn

První část je teoreticky orientovaná. Nejprve je popsán vývoj BI, definována její dnešní podoba a vymezen vztah k příbuzným disciplínám. Dále jsou identifikováni uživatelé BI a je vysvětleno její postavení v rámci IS/ICT organizace. Poté jsou popsány její principy. Představeny jsou jednotlivé komponenty a jejich části. Závěr ukazuje návrh obecného komplexního řešení.

Druhá část je prakticky orientovaná. Nejprve je zkoumán současný stav využití BI v soukromém a veřejném sektoru a popsán její očekávaný vývoj do roku 2020. Práce se v rámci každého sektoru zabývá potenciálním využitím BI a možnostmi získání dotací z EU na její implementaci, dále uvádí překážky bránící její realizaci a ukazuje konkrétní příklady významných softwarových řešení. Poté jsou shrnuty hlavní rozdíly ve využití BI v daných sektorech. Závěr práce je věnován vytvoření a vyhodnocení online dotazníkového průzkumu.

Klíčová slova: Business Intelligence, veřejná správa, soukromý sektor, veřejný sektor, OLAP, analýza dat, stav Business Intelligence.

2 Cíl práce a metodika

Hlavním cílem této diplomové práce je zhodnotit současný stav využití Business Intelligence v soukromém a veřejném sektoru v České republice.

Teoretická část práce je založena především na *studiu* a *analýze* velkého množství aktuálních českých a zahraničních odborných informačních zdrojů a využívá dalších obecných teoretických metod, jako jsou *komparace*, *analogie* a *syntéza*.

První část se zabývá historickým vývojem infromaticko-ekonomické disciplíny, kterou dnes nazýváme BI. *Druhá část* definuje její současnou podobu a vymezuje ji vůči souvisejícím disciplínám. *Třetí část* identifikuje uživatele BI a vysvětluje, jaké je její postavení v rámci IS a ICT z několika různých úhlů pohledu. *Čtvrtá část* popisuje současné principy řešení BI.

Praktická část práce je založena na *stejných metodách* jako teoretická část práce a používá *některé další*. Je členěna do dvou základních částí kapitol.

První část je analyticky orientovaná. Základním východiskem je komplexní model národního hospodářství, který vymezuje sektory z hlediska vlastnictví (soukromý a veřejný) a způsobu financování (ziskový a neziskový). Dále se tato část v rámci každého sektoru zabývá (potenciálním) využitím BI, možnostmi získání dotací z EU na její implementaci, poukazuje na překážky bránící jejímu rozšíření a ukazuje konkrétní významná softwarová řešení. Tato část vychází především ze studia značně rozsáhlého množství odborných informačních zdrojů (především článků), neboť možnostmi využití BI v oblastech veřejného a neziskového sektoru v ČR se žádná odborná publikace nezabývá. Dále jsou v této kapitole shrnuty hlavní trendy budoucího vývoje BI a prediktivních analytických platforem. Na základě získaných poznatků jsou vyvozeny hlavní rozdíly ve využití BI v soukromém a veřejném sektoru. První část využívá navíc metody abstrakce, generalizace či indukce.

Druhá část je zaměřena na realizaci kvantitativního průzkumu prostřednictvím online dotazníkového šetření, jehož smyslem je hlavní cíl této diplomové práce. Průzkum je proveden v následujících krocích:

1. Formulace hypotéz na základě stanovených otázek;
2. Sestavení online dotazníku (určení cílové skupiny → pilotáž → provedení);
3. Vyhodnocení dotazníku včetně testování hypotéz prostřednictvím χ^2 testu.

Druhá část využívá navíc empirickou metodu dotazování a specifickou vědeckou metodu statistické testování hypotéz, resp. dedukce.

3 Závěr

Praktická část je orientována na průzkum a zhodnocení současného stavu využití BI v SS a VS v ČR. Ukázalo se, že dřívější klasické tvrzení o tom, že BI využívají jen vysocí či střední manažeři velkých podniků dnes již neplatí. BI dnes patří mezi nejdůležitější a nejperspektivnější oblasti podnikové informatiky a můžeme se s ní zcela běžně setkat též ve většině středních podniků, kdy jejími uživateli bývá i nižší management, a svoje uplatnění nachází stále častěji i v malých podnicích. Tyto obchodní společnosti ziskového SS lze tak považovat za „jádro BI“, resp. nejběžnější oblast jejího využití. Možnosti využití BI závisí též na hospodářském odvětví, v kterém

podnik působí. Nejčastěji se lze s její implementací setkat v oblastech průmyslu, služeb, obchodu či financí, resp. v takových podnicích, které pracují s velkým množstvím tvrdých strukturovaných dat. Např. v oblasti zemědělství se s BI setkáme jen v minimální míře.

S implementací BI se ovšem můžeme setkat dnes i v některých institucích *neziskového VS*, resp. veřejné správy, a to jak na úrovni státní správy, tak samosprávy. V rámci budování českého eGovernmentu využívají BI dnes již např. všechny kraje ČR. Přestože je její využívání v neziskovém VS v současnosti na svém počátku, lze očekávat, že s postupnou informatizací veřejné správy bude docházet k rozšiřování aplikací a nástrojů BI a bude je využívat značná část pracovníků tohoto sektoru i napříč institucemi. Existuje ovšem *potenciálně „nekonečný“ okruh uživatelů*, neboť již dnes může veřejnost v rámci zákona o svobodném přístupu k informacím nahlížet online do IS, kde jsou otevřená data veřejné správy a jejichž distribuce mezi občany se stále častěji opírá o technologickou základnu založenou na datových skladech a BI.

V rámci průzkumu byl zjištěn také velmi důležitý a opomíjený fakt, a to že *organizace* (tj. podniky a instituce veřejné správy) *mohou pro implementaci či další rozvoj řešení BI, využít dotace z Evropského fondu regionálního rozvoje. Identifikovány byly též hlavní překážky a konkrétní příklady implementace v SS a VS.* Popsány jsou i *hlavní trendy budoucího vývoje* této disciplíny.

Klasickou definici BI lze tedy pozměnit v tom smyslu, že BI využívají nikoli jen podniky, ale organizace, a že standardní okruh uživatelů (tj. manažeri) je dnes podstatně širší. V kap. 4.1.7 jsou *shrnuty základní rozdíly, které byly identifikovány ve využití BI v SS a VS.* V tom spočívá také *přidaná hodnota této diplomové práce*, jelikož se problematikou využití BI ve VS prozatím žádná odborná publikace nezabývá a do jisté míry se tak podařilo identifikovat mezery současného poznání z této oblasti.

Na základě provedeného statistického testování v programu MS Excel *byly přijaty všechny 4 zvolené hypotézy.*

S 95% pravděpodobností byl prokázán statisticky významný rozdíl mezi:

- Mírou využití BI ve velkých a středních podnicích a malých a mikropodnicích a lze tedy přijmout tvrzení, že *velké a střední podniky využívají BI častěji než malé a mikropodniky.*

S 99% pravděpodobností byl prokázán statisticky významný rozdíl mezi:

- Mírou využití BI v ziskovém SS a neziskovém VS a lze tedy přijmout tvrzení, že *ziskový SS využívá BI častěji než neziskový VS*;
- Mírou využití BI v ziskovém a neziskovém sektoru a lze tedy přijmout obecnější tvrzení, že *ziskový sektor využívá BI častěji než neziskový sektor*;
- Mírou povědomí řídicích pracovníků ze ziskového a neziskového sektoru o možnostech využít dotace z EU na implementaci ICT, resp. BI a lze tedy přijmout tvrzení, že *povědomí řídicích pracovníků o možnostech využít dotace z EU na implementaci BI je větší v neziskovém než ziskovém sektoru*.

Všech 9 dílčích cílů se podařilo splnit, a tím naplnit hlavní cíl diplomové práce.

Na základě získaných poznatků z teoretické a praktické části práce lze stanovit následující *doporučení pro další výzkum*. Možnostmi využití BI v rámci ziskového SS se zabývá celá řada odborných publikací. Výzkumu použití BI v českých organizacích se příliš nevěnují, i když tato oblast v sobě skrývá značný potenciál. Tato práce se snaží poukázat na to, že *oblast neziskového VS je prozatím neprobádaná*, přestože v ní BI zaujímá stále důležitější místo, *a proto by měla být předmětem dalšího zkoumání*. V kap. 4.1.7 jsou shrnuty *oblasti a ukazatele*, kterými by bylo dobré se v příštím výzkumu neziskového VS zabývat.

4 Doporučené zdroje informací

- [1] BASL, Josef a BLAŽÍČEK, Roman. *Podnikové informační systémy: Podnik v informační společnosti*. 3., aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2012. 328 s. ISBN 978-80-247-4307-3.
- [2] GÁLA, Libor, POUR, Jan a TOMAN, Prokop. *Podniková informatika*. Praha: Grada, 2009. 496 s. ISBN 978-80-247-2615-1.
- [3] MARYŠKA, Miloš, NOVOTNÝ, Ota a POUR, Jan. *Business Intelligence v podnikové praxi*. Praha: Professional Publishing, 2012. 276 s. ISBN 978-80-7431-065-2.
- [4] NOVOTNÝ, Ota, POUR, Jan a SLÁNSKÝ, David. *Business Intelligence: Jak využít bohatství ve vašich datech*. Praha: Grada, 2005. 256 s. ISBN 80-247-1094-3.
- [5] TYRYCHTR, Jan. *Business Intelligence*. 1. vydání. Praha: Česká zemědělská univerzita, 2014. 75 s. ISBN 978-80-213-2516-6.